

Odpověď na veřejný dopis přípravného výboru Sdružení klientů Union banky zaslaný guvernérovi ČNB 16. 5. 2003

3. 6. 2003

1. Informování veřejnosti o vývoji Union banky, a.s.

Informace o kauze Union banky, a.s. (dále také "banka") zveřejňuje ČNB průběžně na svých internetových stránkách (www.cnb.cz) v části Aktuality, resp. Servis pro média/Tiskové zprávy. Zde byly kromě řady krátkých aktuálních informací doposud uveřejněny rovněž dva obsáhlejší dokumenty, které byly předloženy Poslanecké sněmovně, resp. Stálé bankovní komisi při poslanecké sněmovně, a to dokument "[Informace pro jednání Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky k vývoji situace Union banky, a.s.' ze dne 4.3.2003](#)" a "[Informace České národní banky o odnětí bankovní licence Union Bance, a.s., a dalším postupu po odnětí bankovní licence' ze dne 5.5.2003](#)". Mimo výše uvedenou prezentaci vydává ČNB rovněž tisková prohlášení, která jsou dále poskytována veřejnosti zejm. prostřednictvím médií.

Pro zvýšení transparentnosti bankovního sektoru a pro vytvoření prostoru k autonomnímu rozhodování klienta při volbě banky a k možnosti posoudit její bonitu přijala ČNB již v červnu 1998 opatření (Opatření ČNB č.2/1998), které upravovalo povinnost bank informovat klienty o důležitých údajích (např. orgány banky, struktura její pobočkové sítě, výsledky hospodaření, kapitálová přiměřenost a další ukazatele). V současnosti tuto oblast upravuje Opatření České národní banky č. 1 ze dne 10. července 2002, kterým se stanoví minimální požadavky na uveřejňování informací bankami a pobočkami zahraničních bank. Toto opatření je k dispozici [zde](#)

Vybrané aktuální informace poskytuje rovněž sama banka na svých internetových stránkách (www.union.cz). Zde jsou mj. zveřejněny i výroční zprávy obsahující výroky statutárního auditora banky.

2. Činnost a pravomoci bankovního dohledu

Postavení bankovního dohledu a jeho pravomoci jsou upraveny [zákony](#) (zákon 21/1992 Sb. o bankách a zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů). Informace o postavení bankovního dohledu, jeho hlavních cílech, pravomocích a legislativní základně jsou k dispozici v části [Bankovní dohled](#). Činnost a metody výkonu bankovního dohledu jsou dále podrobně popsány na internetových stránkách ČNB, zejména v publikacích [Roční zprávy o činnosti BD](#).

S výše uvedeným souvisí i postup uplatňovaný bankovním dohledem ČNB vůči Union bance, který vychází z příslušných legislativních předpisů. Všechny kroky vůči bance musely být v souladu s právními předpisy, všechna rozhodnutí a opatření řádně a prokazatelně zdokumentována, zcela jednoznačná a podložena důkazy (blíže viz. www.cnb.cz, zejm. dokument [Informace pro jednání Poslanecké sněmovny ze dne 4.3.2003](#)). V tomto smyslu nemohla být na Union banku uvalena nucená správa, neboť nebyly naplněny podmínky stanové zákonem o bankách pro toto opatření.

ČNB neřídí podnikání bank. Banky jsou jako soutěžitelé na trhu řízeny svými orgány (představenstvem a dozorčí radou jako kontrolním orgánem) a úkolem ČNB je kontrolovat, zda banka dodržuje příslušné legislativní předpisy. Výlučnou odpovědnost za výsledky hospodaření banky a v rámci toho za způsob a kvalitu jejího řízení, identifikaci a ošetření rizik a zajištění fungování kontrolních mechanismů přitom mají představenstvo banky, její vedoucí pracovníci a akcionáři, kteří jsou rovněž povinni řídit se příslušnými právními předpisy a regulatorními opatřeními ČNB. V rámci výkonu bankovního dohledu tudíž může ČNB identifikovat nedostatky a rizika v činnosti banky a následně vyžadovat po bance nápravu zjištěných nedostatků. Bankovní dohled však nemůže svými kontrolními nástroji zabránit vzniku nedostatků v činnosti banky. Odstranění zjištěných nedostatků je úkolem vedení banky a jejich akcionářů. Bankovní dohled nemůže ani zabránit kolapsu jednotlivých bank v důsledku nesprávných rozhodnutí jejich vedení nebo dokonce nelegálních aktivit, vedou-li ke ztrátám, které banka není schopna vyrovnat.

Financování činnosti bankovního dohledu je součástí rozpočtu ČNB. Náklady na svoji činnost hradí ČNB ze svých výnosů, bez přímé vazby na státní rozpočet. Banky ani klienti bank činnost bankovního dohledu nefinancují. [Roční zprávu o výsledku hospodaření ČNB](#) předkládá Poslanecké sněmovně k projednání a je k dispozici na www.cnb.cz.

3. **Invesmart**

Žádost o předchozí souhlas s nabytím kvalifikované účasti na bance prostřednictvím vstupu do Union Group (UG) podal Invesmart v dubnu 2002. Od dubna do 24. října 2002, kdy Invesmart obdržel předchozí souhlas ČNB ke vstupu do UG, byla realizována celkem 3 správní řízení. První z nich bylo zastaveno, druhé skončilo neudělením souhlasu ČNB a teprve ve třetím vydala ČNB předchozí souhlas. Problémem ze strany Invesmarty bylo doložit všechny potřebné podklady dle vyhlášky ČNB, zejména k prokázání transparentnosti a původu zdrojů. Důvodem pro zastavení prvního správního řízení a neudělení souhlasu ve druhém správním řízení tedy bylo výhradně nepředložení všech požadovaných podkladů.

Podle podkladů předložených ve třetím správním řízení měla být akvizice financována prostřednictvím zvýšení základního kapitálu Invesmarty jeho podílníky ve výši cca 2,6 mld. Kč (90 mil.EUR). Invesmart tak splnil zákonné požadavky pro udělení souhlasu ČNB se vstupem investora, a proto byl souhlas s nabytím kvalifikované účasti na bance Invesmarty dne 24.10.2002 udělen. Dne 18.11.2002 byl na Invesmart převeden majoritní podíl akcií UG (60 %), dále získal Invesmart přímo 22,6 % akcií banky. Návazně Invesmart převzal od dlužníků banky závazky RPL ve výši cca 2,69 mld. Kč, které měly být následně uhrazeny z navýšení základního kapitálu. K tomuto navýšení však v souvislosti se zamítnutím pomoci státu bance v únoru 2003 nedošlo (podrobněji viz. " **Informace pro jednání Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky k vývoji situace Union banky, a.s.' ze dne 4.3.2003**).

4. **Pojištění vkladů a výplata náhrad**

Ve smyslu § 41c zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen "zákon o bankách") jsou bez ohledu na velikost banky pojištěny veškeré pohledávky z vkladů včetně úroků, a to v české i v cizí měně. Výše náhrady je rovněž upravena zákonem o bankách, a to v § 41e odst. 2 a poskytuje se ve výši 90 % částky, maximálně však ve výši odpovídající 25.000 EUR pro jednu oprávněnou osobu u jedné banky.

Podle § 41g zákona o bankách místo a způsob vyplácení náhrad z Fondu pojištění vkladů stanoví Fond v dohodě s Ministerstvem financí a ČNB. Fond proto poté, co obdrží písemné oznámení ČNB o neschopnosti banky dostát závazkům vůči oprávněným osobám za zákonných a smluvních podmínek, zahajuje výběr banky k zajištění výplaty náhrad. V souladu s § 41h odst. 2 se Fond stává věřitelem banky dnem zahájení výplat, a to ve výši práv oprávněných osob banky na plnění z Fondu. Uspokojení pohledávky Fondu, stejně jako ostatních věřitelů, se uskutečňuje ze zpeněžení aktiv banky.

V případě Union banky, a.s., byla na základě výběrového řízení z bank, které o zajištění výplat projevíly zájem, zvolena GE Capital Bank. ČNB s tímto postupem Fondu vyslovila souhlas, mj. i s ohledem na strukturu poboček GE Capital Bank, které místně pokrývají pobočky Union banky. Pro bližší informace k této problematice doporučujeme kontaktovat přímo Fond pojištění vkladů na jeho sídle Perlová 1, Praha 1, PSČ 110 00.

5. **Poskytnutí veřejné podpory k sanaci banky**

Poskytnutí pomoci bance z veřejných zdrojů k zabezpečení stabilizace její finanční situace podléhá režimu zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a je vázáno na slučitelnost takové formy veřejné podpory se zákonem. V souladu s tímto zákonem lze - za velmi přísně vymezených podmínek - požádat Úřad pro ochranu hospodářské soutěže o výjimku ze zákazu veřejné podpory. Žádost o výjimku podává poskytovatel této veřejné podpory a žádost je individuálně posuzována ve správním řízení vedeném Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, tzn. neexistují předem daná kritéria (např. velikost

banky), při jejichž splnění by byla výjimka automaticky poskytnuta. Po vstupu České republiky do Evropské unie přejde kompetence posuzování žádostí o výjimky na Evropskou komisi.

Podmínkou pro schválení veřejné podpory je mj. vypracování restrukturalizačního plánu, jehož realizace by měla dlouhodobě zajistit obnovení životaschopnosti společnosti. V případě Union banky, a.s., však bankou vypracovaný restrukturalizační plán nebyl již případným poskytovatelem veřejné podpory (Ministerstvem financí) vyhodnocen jako reálné východisko ze situace, ve které se banka nacházela.

6. **Údajné nestandardní podmínky v případě Union banky a postup GE Capital Bank při výplatě náhrady za pojištěné vklady**

Není patrné, co pisatel míní "nestandardními podmínkami, které vedly ke krachu banky". Okolnosti související s vývojem a pádem Union banky jsou popsány v materiálech citovaných v bodě 1. ČNB v této souvislosti identifikuje a vnímá dvě roviny: a) poskytování úvěrů osobám spřízněným s akcionáři a dále b) výši úrokových sazeb z vkladů nabízených Union bankou v posledních měsících její aktivní činnosti, které v uvedeném období výrazně převyšovaly sazby ostatních bank. Tyto skutečnosti však nejsou v žádné souvislosti s nabídkou GE Capital Bank bývalým klientům Union banky.

Marketingová politika zaměřená na cílovou skupinu klientů je věcí obchodní politiky každé banky. Banky jsou v tomto smyslu regulérními obchodními společnostmi a není zásadní důvod, proč by nemohly používat obdobné metody jako ostatní soutěžitelé v jiných sektorech, např. mobilní operátoři. Z výše uvedeného vyplývá, že z poskytování zvýhodněné nabídky určitých produktů určitým klientům není možno automaticky dovozovat, že by šlo o nebezpečné podnikání a poškození vkladatelů.

7. **Způsoby řešení úpadku banky**

Pokud jde o procesy likvidace, konkursu či vyrovnání, lze obecně říci, že ČNB do jejich průběhu nijak nevstupuje, s jedinou výjimkou týkající se návrhu na zrušení bývalé banky, vstup do likvidace a na jmenování a odvolávání likvidátora po pravomocném rozhodnutí o odnětí bankovní licence. V souladu se svou zákonnou povinností, stanovenou v § 36 odst. 1 zákona o bankách, podala ČNB po odnětí povolení působit jako banka Union bance návrh Krajskému soudu v Ostravě na zrušení akciové společnosti Union banka a na jmenování likvidátora. Návrhu ČNB soud vyhověl a likvidátorem byla jmenována společnost VALUE ADDED, s.r.o. Likvidátor podle § 72 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, činí jménem společnosti jen úkony směřující k likvidaci a při výkonu této působnosti zejména plní závazky společnosti (tj. i závazky vůči vkladatelům banky), uplatňuje pohledávky a přijímá plnění.

Vyrovnání je postupem, který je - stejně jako konkurs (a nucené vyrovnání) - upraven v zákoně č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů. Cílem konkursu a vyrovnání je uspořádání majetkových poměrů dlužníka, který je úpadku a v obou případech je provedení procesů možné pouze na základě rozhodnutí soudu. V obou případech soud rozhoduje na základě návrhu, přičemž navrhovatelem u vyrovnání může být jen sám dlužník, a na soudu je zkoumán, zda jsou dány podmínky pro konkurs či vyrovnání.

Při vyrovnání soud schvaluje i způsob, jakým se chce dlužník se svými věřiteli vyrovnat, přičemž dlužník musí věřitelům nabídnout zaplacení alespoň 30 % jejich pohledávek s příslušenstvím do dvou let od podání návrhu. Soud též ustanoví vyrovnacího správce.

Při konkursu jsou pohledávky uspokojovány ze zpeněžení konkursní podstaty. Prohlášením konkursu oprávnění nakládat s majetkem podstaty přechází na správce konkursní podstaty, který je rovněž jmenován soudem. Povinná minimální výše uspokojení pohledávky není zákonem stanovena, stejně tak není zákonem omezena ani doba trvání konkursu.

Dotaz ohledně porovnání všech procedur z hlediska výhod a nevýhod pro klienty Union banky nelze obecně zodpovědět. Zvážení výhod a nevýhod je na individuálním posouzení klientů banky a v konečné instanci rozhoduje soud. Hlediskem bude totiž nejen míra uspokojení pohledávky vůči bance, ale jistě i čas, ve

kterém by k plnění ze strany banky došlo. Ve všech výše zmíněných procesech je nesmírně důležitá spolupráce věřitelů s likvidátorem, resp. správcem konkurzní podstaty - minimálně tím, že věřitelé své pohledávky uplatní. Krajský soud v Ostravě dne 29.5. 2003 rozhodl o prohlášení konkurzu na Union banku.

Alice Frišaufová,
mluvčí ČNB